

This question paper contains 3 printed pages]

JR—30—2023

FACULTY OF HUMANITIES

M.A. (Distance) (First Year) EXAMINATION

NOVEMBER/DECEMBER, 2023

ECONOMICS

Paper—III

(Indian Economy)

(Thursday, 7-12-2023)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time—3 Hours

Maximum Marks—100

N.B. :— (i) Attempt all questions.

(ii) Each question carries 20 marks.

(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) प्रति प्रश्न गुण संख्या 20.

1. Write answer of any *one* question from the following in detail : 20

(i) Define unemployment. State the reasons of unemployment in India and provide the measures to reduce unemployment.

(ii) State the reasons for high population growth rate in India.

P.T.O.

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा :

- (i) बेकारीची व्याख्या द्या. भारतातील बेकारीची कारणे स्पष्ट करा आणि बेकारी कमी करण्यासाठी उपाय सूचवा.
- (ii) भारतातील लोकसंख्येच्या उच्च वृद्धी दराची कारणे स्पष्ट करा.

2. Write answer of any *one* question from the following in detail : 20

- (i) Discuss the objectives and features of industrial policy of 1991 and critically evaluate the policy.
- (ii) What are the causes of energy crisis in India and give the measures to overcome energy crisis issue.

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा :

- (i) 1991च्या औद्योगिक धोरणाच्या उद्दिष्टे आणि वैशिष्ट्याची चर्चा करा आणि त्या धोरणाचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.
- (ii) भारतातील ऊर्जा संकटाची कारणे कोणती ? उर्जा संकट प्रश्नावर मात करण्यासाठी उपाय सुचवा.

3. Write answer of any *one* question from the following in detail : 20

- (i) Critically evaluate the new economic reforms in India.
- (ii) State the causes and remedies to problems of agricultural marketing in India.

खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा :

- (i) भारतातील नवीन आर्थिक सुधारणांचे टिकात्मक मूल्यमापन करा.
- (ii) भारतातील कृषी विपणनाच्या समस्येची कारणे आणि त्यावरील उपाय सुचवा.

4. Write answer of any *one* question from the following in detail : 20

- (i) Explain the nature and characteristics of Indian economy in detail.
- (ii) State the causes and remedies to problem of poverty in India.

खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा :

- (i) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.
- (ii) भारतातील दारिद्र्याच्या प्रश्नांची कारणे सांगा व उपाय सुचवा.

5. Write short notes on any *two* from the following : 20

- (i) Salient features of population in India
- (ii) Role of agriculture in economic development
- (iii) Industrial Policy of 1956
- (iv) Indian communication system.

खालीलपैकी कोणत्याही **दोन**वर संक्षिप्त टिपा लिहा :

- (i) भारतीय लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये
- (ii) आर्थिक विकासात शेतीची भूमिका
- (iii) 1956 चे औद्योगिक धोरण
- (iv) भारतीय दळणवळण प्रणाली.